

122836
H
07/10

අනුරාධපුරයේ

900/11

අනුරාධපුර විශාලයෙහි හැටි ගැන්වීම
බෞද්ධ
ගෘහස්ථ ආචාර දර්ශන

B U D D H I S T L A Y E T H I C S
as crystallized
in
THE ANGUTTARA NIKAYA.

සන්ත්‍රපති උපාධි හිමිවරයා
සඳහා
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයයට
ඉදිවිසන් කරන ලද
නිමන්ධය.

CR

ලංකා
බුදුදාමයා

2521 වන.
අප්‍රේල් 1978.

එංගලන්තයේ ප්‍රකාශකරු සිටී.

SPA 265.

088881

122836

පුර්වාවාස (පුබ්බාවාස) සෙයින්

මා පිය දෙපසුගේ

සා

පණ්ණාසාරිය පැවිදි- සිහි

උතුරුගේ

නාමයන්ට

උපහාරයකි.

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ භාෂා හා
සංස්කෘතික අධ්‍යයනාංග ප්‍රධානව සිටී, වර්තමාන
උපකුලපති, මහාචාර්ය නේ.පිනදාස පෙරේරා, වර්තමාන
අධ්‍යයනාංග ප්‍රධාන ආචාර්ය එන්ද්‍ර වික්‍රම ගමගේ, මගේ උපදේශක
වරයා ලෙස මග පෙන්වූ කවිකාවාරිය ටී.ආරියපාල පෙරේරා
ඇතුළු ආචාර්ය මණ්ඩලය ද-

ප්‍රාථමිකයේ දීම උපදෙස් දීමෙන් මා මෙතෙස වූ
ආචාර්ය පෝතිස් පිරසේකර, ආචාර්ය
එල්.පී.එන්.පෙරේරා යන මහතුන් ද -

කළ්‍යාණ මිත්‍ර ජාතික මාහල්ලේ විපුලතිස්ස හිමිපාණන් ද
කාතකුකා පූර්වකව ශෝචනයේ
සිහිපත් කරමි.

112 - 113

ප ප්‍ර න

සංස්කෘතිය

සංස්කෘතිය

1. පරිච්ඡේදය 1 - 39

ආචාර ධර්ම: බවහිර පසු කලය
 භාරවිය පසු කලය
 බොදා පසු කලය
 බොදා ආචාර ධර්ම
 ප්‍රායෝගික අංශය.

2. පරිච්ඡේදය 40 - 54

බොදා ශාඛය පිටිකයේ පදනම.

3. පරිච්ඡේදය 55 - 79

බොදා ආචාර ධර්මයේ හි පදනම (පිලය)

4. පරිච්ඡේදය

බොදා ශාඛය ආචාර ධර්ම:

4-1. පුද්ගලයන් ආචාර ධර්ම 80 - 111

උභය වියභිය - ස්වාභාවික ප්‍රභව
 ලුච්ච භාවය - ක්‍රමයේ මිත්‍ර සේවය
 අල්පේච්ඡාවය - පවිත්‍රපදේශ වාසය
 මිත්‍රාකීර්තිය - අකම්ප්‍යභාවය
 ඉක්මනු දමනය.

4-2. සමාජයන් ආචාර ධර්ම. 112 - 135

සමය-කාලය-ප්‍රියවාදීත්වය හා
 සත්‍යවාදීත්වය-වෛශ්‍රීය හා කල්‍යාණව
 ක්‍රමානුකූලත්වය-පරපුර වර්තන-ධර්ම
 ධර්මය.

4-3. සාමාජික ප්‍රශ්නවලි. 136- 153

4-4. පුද්ගලයා හා ආර්ථිකය.

බොද්ධ පක්ෂ සංකල්පය 154-163

4-5. බොද්ධ රාජ්‍ය සංකල්පය 164 - 173

5. පරිපූර්ණය

සදාචාරවත් භාවයේ අග්‍ර ඵලය. 174-179

ඉතිහාසික සාමාජිකය

හැඳින්වීම

අංශුකර නිකාය පාලි ප්‍රිතිට්ඨයේ සුප්‍ර පිටිතයට අයත්

නිකාය ග්‍රන්ථ පහෙන් පිවිටිවැන්නයි. ඒකක දුකාදි වගයෙන් උත්තරෝත්තරයෙහි අතින් වූ ධර්ම කොටස් ඇතුළත් කර සංග්‍රහ කරන ලද බැවින්, 'අංශුකර' නම් වේ. (චක්කාදිති අංගෙහි උපරුපටි උකාරො අට්ඨකොති අංශුකරො - සුම. පිටි) පාඨයයන් රහසුන් විධිත් සංගෘහිත වූ බැවින් 'සංගිති' යනුවෙන් ද, ආන්චාර්ථ පරුර්ථ උදා කරන බැවින් 'ආගමි' නමින් ද හැඳින්වෙන මෙය සුමංගල විලාසිති, පහංචි සුදති අනුචාරිත් හි චතුකාර (චකොකාර) නිකාය නමින් ද හඳුන්වා ඇත. මොද්ටි සංයෝජනයෙහි අංකෝත්තර නමින් ද දැන්වා තිබේ.

ඒකකාදි වගයෙන් නිපාන චකොලොසනිත් ප්‍රතිමනිත මෙහි සුප්‍ර සංඛ්‍යාව 9557 ක් වේ. (නව සුක පහසාපි පංච පුක සපාති ඔ - සාක පාද්දාස සුකාපි කොති අංශුකරාගමෙ. අති.අ. 2 පිටි) බන්ධර 120 කි. බන්ධරකටි අකර 8000 ක් බැවින් අකුරු නව ලක්ෂ හැට දහසකි. බන්ධර සුප්‍ර හා අකර සංඛ්‍යාවෙන් සියළු නිකාය ග්‍රන්ථ අතර විශාලතමය අංශුකර නිකාය යි. බුද්ධ සෝම නිමි - "ධම්ම කවික ප්‍රාග්චාතං විවිකා ඔ පටිභාන ජනනං..." යනුවෙන් විශේෂ වර්ණනයට ලක් කරන්නේ ද එහි වැදගත්කම පැලකීමෙනි.

කරාගත ධර්මය අසංකප්තයන් සදහා ම දේශිතයන් කොටේ. අනෙක පිටිතයට අදාලව පැවැත් වූ දේශනා රාශියක් ද වේ. පරේජිත අති විශාල සංඛ්‍යාවක් වූ සුප්‍ර දේශනාවන් අතරෙහි ගෘහණ ආචාර ධර්ම පිපිටි, ව්‍යවහිතව පවති. ඒ පියල්ල එක් රැස් කළ කල්හි වජ්‍ර පාෂාණයක් මෙන් මකර්ෂ වේ. ප්‍රස්ථානයෙහි 'කැටිගැන්වෙන' යනුවෙන් යොදාගත් වචනය එම අර්ථයෙන් යොදා ගත්තකි. එහෙත් 'CRYSTALLIZE' යන්නට අනුරූප අදහසක් එයින් ඉසුරා ප්‍රකාශ කොටේ.

කෙසේ වෙතත් මෙහි දී අංශුකර නිකායාන්තර්ගත ගෘහණී ආචාර ධර්ම ඒකරාශී කොට සංග්‍රහ කර දැක්වීමට යථා හැකියෙන් යත්න දැරිමි.

සංකේත .

1. අං.නි.	අංශුකීර්ණ නිකාය.
2. අනි.අ.	අංශුකීර්ණ නිකාය අධිකාරිය.
3. අනි.වි.	අංශුකීර්ණ නිකාය විකා.
4. උදා.පා.	උදාහරණ පාලි.
5. සා.ගේ.	සාගේවේද.
6. චේ.මු.	චේතනා මුහුණ.
7. කඨ	කඨොපනිෂද්.
8. ජා.උ.	ජානපදය උපනිෂද්.
9. ජා.	ජාතක පාලි.
10. ජා.අ.	ජාතකධර්මය.
11. තේ.උ.	තේකවිජය.
12. ථේර	ථේරභාෂා පාලි.
13. දි.නි.	දිස නිකාය.
14. ට.ප.	ටකපද.
15. ට.ප.අ.	ටකපදක කථා.
16. නිදේස	නිදේස පාලි.
17. පා.පා.	පාරාජිකාපාලි.
18. ප්‍ර.උ.	ප්‍රශ්නෝපනිෂද්.
19. බා.උ.	බාහුදාරණ්‍යක උපනිෂද්.
20. බෝ.ව.	බෝධිවයභාවකාරය.
21. භ.ගි.	භගවද්ගීතා.
22. භා.ද.ඉ.	භාරතීය දර්ශන ඉතිහාසය.
23. ම.නි.	මහනිම නිකාය.
24. ම.ව.	මහාවංශ පාලි.
25. සා.ඉ.ද.	සංකීර්ණ ඉන්ද්‍රිය දර්ශන.

26. සි.ජ.	සිංහල ජාතික පොත.
27. ස.නි.	සංයුක්ත නිකාය.
28. සි.වි.කෝ.	සිංහල විශ්ව කෝෂය.
29. සු.නි.	සුඤ්චිපාත.
30. සු.නි.අ.	සුඤ්චිපාත අධ්‍යයනය.
31. සු.ම.	සුමංගල විලාසිනි.
32. ජ්වේ.	ජ්වේතාශ්වතර උපනිෂද්.
33. ශතපථ.	ශතපථ ශ්‍රෝතමය.
34. වි.ම.	විසුඤ්චි මනෝ.

ABBREVIATIONS.

BANTR	-	Buddhism A Non Theistic Religion
BE.	-	Buddhist Ethics.
Con.	-	This Confused Society.
DPPN	-	Dictionary of Pali Proper Names.
EB	-	Ethics of Buddhism.
EBTK	-	Early Buddhist Theory of Knowledge.
En.B	-	Encyclopaedia of Buddhism.
ERE	-	Encyclopaedia of Religion and Ethics.
IP	-	Indian Philosophy.
Small	-	Small is Beautiful.
UCR	-	University of Ceylon Review.

1 වන පරිච්ඡේදය
=====

අංශ්වතර විකාශනි කැවිඟැන්වෙන බොද්ධ ශාසනයේ
ආචාර ධර්ම

බවහිර පසුපලය:

'ආචාර ධර්ම' පෙරපර දෙදිගම් දාර්ශනිකයන්ගේ අවධානයට ලක්වී විෂයයකි. ආචාර ධර්ම, ETHICS (ඉංග්‍රීසි) යන්නෙහි මූලය ETHOS (ග්‍රීක්) ETHICOS (ග්‍රීක්) යන වචනයෙහි වේ. ETHICOS යන ග්‍රීක් වචනයෙහි අර්ථය 'වර්තය' යනු ය. # ETHOS යන්නෙන් ETHICS යන ඉංග්‍රීසි වචනය ගත්තා යේම සමානාත්මයන් දෙන MORAL * යන ඉංග්‍රීසි වචනය ද MORES (ලතින්) යන්නෙන් ගෙන ඇත. එම වචන දෙකේම අර්ථය 'පුරුදු හෙවත් ජීවිත විරිත' (HABITS AND CUSTOMS) යනුය. පුද්ගලයෙකුගේ හෝ සමාජික ආචාර ධර්ම හෙවත් සදාචාරය ඔවුන් පුරුද්දෙන් හෝ වාරිභානුකූලව කරන කාර්යයන් හා සම්බන්ධ නොවන අතර, යමක් ජීවිත උචිතය, විවෘද්ධිය යන හැඟිවෙන් කෙරෙන හැසිරීම් වන එය රඳා පවතී. ¹

මේ විග්‍රහය අනුව ආචාර ධර්ම, පුද්ගලයාගේ සාමාන්‍ය වර්තයට පමණක් නොව විවෘතශීලිත්වය හා විධානනය පදනම් වූ වර්තාංගයන් කෙරෙහි ද විශේෂ යෙහි සම්බන්ධ වී ඇති අයුරු පෙනෙයි. මාර්ගල් අර්ථය සඳහන් කරන පරිදි ආචාර ධර්ම, විවෘද්ධිව ක්‍රියා කරන්නේ කෙසේද?, කවර ක්‍රියා හරි හෝ වැරදිද, හොඳ හා නරක, හරි හා වැරදි සලකා බලන්නාක් එය ප්‍රචල් වේ. ²

විනිසි වර්තයේ හොඳ හා නරක විනිශ්චය කිරීම ආචාර ධර්මයෙන් කරනු ලබයි යන්න ප්‍රතිකේප කරන ජී.ඊ.මුර්, ආචාර ධර්ම, විනිසි වර්තයේ යහපත හා අයහපත නොව, ප්‍රායභ වශයෙන් යහපත යනුවෙන් හදුන්වන්නේ කුමක්ද යන්න පිළිබඳව

1. THE NEW ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA Vol 6 p 977.
2. FUNDAMENTALS OF ETHICS - Marshel Urbon Cha.1 p 4.

පමණක් කරන විමර්ශනය හා පරිබන්ධ විෂයයක් යැයි අර්ථ නිරූපණය වේ. ³

මනාචාරය ක්‍රමවී පෙන්වා දෙන පරිදි කෙඳ හා කරන විදිඛඳව කෙරෙන විමර්ශනය පරිබන්ධයෙන් පෙනී දී විශේෂ අවශ්‍යතාවක් යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ⁴ අප කළයුත්තේ කුමක් ද? යුතුකමයි. අප ලැබිය යුතුව ඇත්තේ මොනවා ද? අයිතිවාසිකමයි. අපගේ හැසිරීම විය යුත්තේ කුමක් ද? සඳහාරය යි. DUTY RIGHT AND VIRTUE ආචාර පරිමි විදිඛඳව කෙරෙන කවර විබන්ධයක් ප්‍රච ද , මේ ප්‍රශ්න තුනට විදිඛඳව වශයෙන් කරන්නේ විය යුතු ය". ⁵ යනුවෙන් මාර්ෂල් අර්බන් කරන විවරණය වෙත නැවත අපගේ අවශ්‍යතා යොමු කළ යුතු ය.

මුහු මෙහි දී එම කේන්ද්‍රය කවත් ප්‍රචල් අන්දමින් ඉදිරිපත් කරයි. ආචාර පරිමි විදිඛඳව විද්‍යාත්මක ස්වරූපයක් ආරෝපනය වීමට මේ කෙඳ කරන විදිඛඳ විමර්ශනය නිසා විශේෂ කලිතාවයක් ඇති බව මුහුගේ මතය යි. ⁶

ආචාර පරිමි විදිඛඳව අශ්‍යතා විදිඛඳව හෝත් වස්. මාකැන්ඩි කරන විග්‍රහය තුළින් එය කවත් ප්‍රචල් කේන්ද්‍රයකට පැමිණේ. මුහු සඳහන් කරන පරිදි ආචාර පරිමි වනාහි හැසිරීමේ අඩංගු පරමාදර්ශය හෝ යුක්තිය හා අයුක්තිය හෝ යහපත හා අයහපත හෝ විදිඛඳව කරන සිද්ධාන්තය අශ්‍යතා යි. ⁷ මෙහි දී ආචාර පරිමි, හැසිරීමේ පරමාදර්ශයට පරිබන්ධ කොට ඇති හෙයින් මුහුගේ විග්‍රහය ද වචනයන් විදිඛඳව නානාත්වයක් ඇති නමුත් බොහෝ දුරට අර්ථයෙන් ඉහත සඳහන් විග්‍රහයන් හා එකත්වයක් දරන බවත් පෙනේ.

1955. cha 1 p 2.
3. Principia Ethica, G.E. Moore Cambridge University Press
4. ආචාර පරිමි හාදයේ ප.විවිධ ප්‍රභේද-අනුමා, රජයේ මුද්‍ර. 1966 පි. 7-197 80.
5. Fundamentals of Ethics. Urbon; Wilbur Marshal. George Allen
6. Ibid p 13. and Unwin Ltd, London 1953. cha 1X p 104.
7. ආචාර පරිමි අත් හොය-හෝත් වස්. මාකැන්ඩි අනුමා. අග්‍රදෙ. රජයේ මුද්‍ර. 1969.

මෙසේ ආචාර ධර්ම යන්න පිළිබඳව බවහිර විවේචනයන් හා විවර්ධනයන් දක්වා ඇති නොයෙකුත් අර්ථ විවරණයන් සමස්තයක් වශයෙන් සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී එලෙසම හැටි සාපාරණ නිගමනය නම් ආචාර ධර්මයෙන් කරනු ලබන්නේ විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි වූ නොයෙකුත් දෘෂ්ටි කෝණයන්ගෙන් හා ප්‍රමාණයන්ගෙන් විනිසුම් ක්‍රියාවන් භදාරණව ප්‍රයත්න ඇරඹ බවයි.

මේ සාකාරයෙන් විනිසුම් ක්‍රියාවන් හැඳැරීමට යාම හා සම්බන්ධ විචල් සමඟම බවහිර ආචාර ධර්මයන් අතර පවත් ප්‍රශ්නයක් පැන නැගුණි. එනම් ආචාර ධර්ම අධ්‍යයනය කළයුත්තේ දාර්ශනික විවර්ධනයක් වශයෙන් ද නැතහොත් විද්‍යාත්මක විවර්ධනයක් වශයෙන් ද යනුයි. මේ අංශ ද්වය සමඟම ආචාර ධර්මයේ ඇති විවිධ සම්බන්ධතාවන් බවහිර ආචාර ධර්ම විවේචනයන් විසින් සලකා බලා ඇත. 11

"බාහිර උත්තේජනවල කෙටිත් පෙළඹීම්වල ප්‍රතිචාරය වශයෙන් සලකා බාහිර ලෙසින් පමණක් විස්තර කරන කල්හි ඒවා වර්ගානුකූලයට ද, මනුෂ්‍යයාගේ ශාරීරික නිර්මාණය අනුව වයඹාවත් හැඩගැසී ඇතැයි සලකන කල්හි ඒවා විවි විද්‍යාවට ද, ක්‍රියාවන්ට කාරණ වූ චිත්ත ප්‍රමාණි අනුසාරයෙන් සලකන කල්හි ඒවා මනෝ විද්‍යාවට ද, ඔහුගේ සමාජයේ ජාති ශෝඡ්‍ර හැඩගැසීම අනුව සලකන කල්හි ඒවා සමාජ විද්‍යාවට හා මානව විද්‍යාවට ද විෂය වෙයි." 12

අවශේෂ විද්‍යාත්මක විෂයයන්ගෙන් ආචාර ධර්ම විශේෂිත වන මූලික ලක්ෂණය නම් විස්තරාත්ම දක්වීම හා විශ්ලේෂණයට පමණක් සීමා නොවී ක්‍රියා ඇගයීමේ යෙදීමයි. ක්‍රියා ඇගයීමේ විනිසුම් දෘෂ්ටි කෝණ මහඟුකුළු පරමාදර්ශ ගවේෂණය ද ආචාර ධර්මයේ මූලික කර්තව්‍යයක් බවට පත්වී ඇති බව ආචාර ධර්මයන්ගේ අදහසයි.

11. Encyclopaedia Britannica. Vol 6 p 976.

12. සංගල විශ්ව කෝෂය. කාණ්ඩය 2. පි.422 වර්ෂ 1965.

වේ අනුව පළමුවෙන්ම දේශසල විනිර්මුක්ත ග්‍රහණයට සාර්වත්‍යානුකූල පරමාදර්ශයක් සෙවීම ආචාර ධර්මයේ මූලික කාර්යය වෙයි" යනුවෙන් ඇතැම් ආචාර ධර්මයන් ප්‍රකාශ කරනත්, මහාමායාමී ඩොල්ෆර් ඒ පිලිබඳව දක්වන අදහස මෙහි දී අවදානමට ගතයුතුය. "ආචාර ධර්මය අත්කරගැනීම (POSITIVE) විද්‍යාවක් නොවේ. ප්‍රමාණවත් (NORMATIVE) විද්‍යාවකි. එය ප්‍රාථමික වශයෙන් විනිසාගේ තර්ක හැසිරීම හා සම්බන්ධ නොවේ. පරමාදර්ශ (IDEAL) හැසිරීම හා සම්බන්ධ වේ. සත්‍ය ලෙසම බොහෝ සඳාචාර දාර්ශනිකයෝ ආචාර ධර්මයේ කායමයව ඇතුළත් වන්නේ පවත්නා සඳාචාර සංකල්පයන් පැහැදිලි කිරීම හා ඒවායේ ගැබ්බි පවත්නා ආවසානික පූර්ව සංකල්පනාවන් හෙළිදරව් කිරීමත් යැයි දක්වති. ඒවා සඳාචාර සංකල්ප ගවේශණය එහි කායමය නොවන බව ද කියති. මෙවැනි කිසියම් වකේමනිත් හා ක්‍රිස්තියානි පල්ලියෙන් බැඳී නොසිටියේ නමුත් ඇරිස්ටෝටල්ගේ ආචාර ධර්ම පවා මිට වඩා යමක් විග්‍රහ කර නැත යන කරුණ සඳහන් කළයුතු ය." 13

ආචාර ධර්මයෙන් කරනු ලබන්නේ පරමාදර්ශවත් හැසිරීම විස තර්ක හැසිරීම විචර්ශනයට ලක් කිරීම නොවන බව පළමුව සඳහන් කරන ඩොල්ෆර් දෙවනුව, ජෙරම් බෙන්තම් ආදින් ඉදිරිපත් කරන අදහස් දක්වයි. නූතන ආචාර ධර්මයන් සම්බන්ධ මූලික ප්‍රශ්නයන් ඔහු මෙසේ ඉදිරිපත් කරයි.

1. යහපත් හැසිරීමේ ආවසානික තත්වය වශයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි විනිසුම් හැසිරීමේ පරම යහපත හෙවත් එහි පරමාදර්ශී අරමුණ.
11. යහපත හා අයහපත පිලිබඳව හෙවත් පරම යහපත පිලිබඳව දැනීමේ ආරම්භය හෙවත් මූලය.
111. සඳාචාර හැසිරීමේ අනුදැනීම.
- 1v. යහපත් චරිතය, පෙළඹවීම් ආදියයි.

13Encyclopaedia Britannica, ed. 1951 Vol. 8 p 737. article on Ethics by Abraham Wolf.
 14. මුක දර්ශනය, ඒ.ඩී.පී.පලන්ඩ්‍රයිස්, අ.ග.ප.දෙ. ලොන්ඩනයේ මුද්‍ර. 1971. පරි. x පි. 124.

සඳාචාර ආර්ථිකයන්ගේ/ තවත් ප්‍රස්තුතයකි, ඉතිරි ජීවිතානුකූලය (FREEDOM OF WILL)

වේ සියළුම තරඹු පරිච්ඡා කොට තිබෙනවාට එමේවේ දී ප්‍රධානතම තරුණ 'පරම යහපත යනු කුමක්ද?' යන්නයි. පරම යහපත කුමක් දැයි කෙරෙන විකිස්මය මත ගොදුරු කරන විකිස්මය කළයුතු ය. පරම යහපත සාක්ෂාත් කළයුතු මග විකිස්මය කළහැක්කේ එවිට ය.

විච්ඡා බලාපොරොත්තු වන පරම යහපත කුමක් ද යන්න පිළිබඳව කළ විවිධ විවේචනයන්ගේ හා විමර්ශනයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බිහි වූ ආචාර ධර්මානුකූල ඉගැන්වීම් සමූහයන්හි බටහිර ආචාර ධර්ම ඉතිහාසය පිරි පවතී.

පරම යහපත ලෙසින් සොළොස් ඉදිරිපත් කළේ සාප්‍රතිඵලයයි. ඔහු ඉදිරිපත් කළ පරිදි සාප්‍රතිඵලය ආනය (KNOWLEDGE) හා බැඳී පවතී. ජන සම්මත සාප්‍රතිඵලය හා ආර්ථික සාප්‍රතිඵලය යනුවෙන් ඔහු දෙවැදැරැව් සාප්‍රතිඵලයක් ඉදිරිපත් කරයි. දෛනික ජීවිතයේ දී හමුවන සාප්‍රතිඵලයට ජනසම්මත සාප්‍රතිඵලය (POPULAR GOODNESS) යැයි පවසන සොළොස් සත්‍ය සාප්‍රතිඵලය, ආර්ථික සාප්‍රතිඵලය (PHILOSOPHICAL GOODNESS) ලෙසින් හඳුන්වයි. ආනය වන්නේ අපරෝක්තයයි. ¹⁵ ආනය අතිප්‍රධාන නොවී සන්ගුණයන් ගොඩනැගිය යොහොති ය. වේ අනුම ආනය හෙවත් සාප්‍රතිඵලය ලබාගැනීම සඳාචාරය හා සම්බන්ධව පවතී.

ජ්‍යෙෂ්ඨ ද විසින් ජීවිතයේ පරමාදර්ශයවශයෙන් ඉදිරිපත් කරන්නේ සාප්‍රතිඵලයයි. එහෙත් සොළොස් ඉදිරිපත් කරන සාප්‍රතිඵලය අධ්‍යාත්මයට නැඹුරු ය. ඔහු REPUBLIC නම් ග්‍රන්ථයේ සඳහන් කරන පරිදි "සෑම ව්‍යාපාරයකම අවසානය නම් යහපතයි. සෑම හදවතක බලාපොරොත්තුව එයයි. යහපත දිව්‍යමය වෙයි. එහෙත් ඒ ගැන යමක් පැවසීම ඉතාමත් දුෂ්කර කරුණකි. ¹⁶ එහිම නවදුරුවක් දැක්වෙමින් අයුරු මෙම සාප්‍රතිඵලය හෙවත් යහපත දේශසාලනයට සම්බන්ධ වන අතර එය ලබාගත හැක්කේ

15. ග්‍රීක දර්ශනය. ඒ.ඩී.පී.කලින්සරිය. අ.ගු.ප.දෙ. ලකාණුවේ මුද්. 1971 පරි. x පි. 124
16. එම

ඔහු සඳහන් කරන සමාජ ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවෘත්තීන් වූ ආර්ථික සාලක පන්තිය විසිනි. ඔවුන්ට ද එය ලබාගත හැක්කේ විශේෂ ක්‍රමයක් අධ්‍යාපනයක මාර්ගයෙනි. 17 ඒ ආර්ථික පන්තිය යුක්තිය ඉටු කරන්නේ තම සන්සුන් වැඩේ. එය ප්‍රභාවයි.

REPUBLIC නම් ග්‍රන්ථයේ ඔහු සඳහන් කරන අයුරු "අතිශ්‍රේෂ්ඨ යහපත තම වූ ආකාරය ප්‍රත්‍යක්ෂ ලැබීමෙන් පසු සියළුම යහපත් සහ විවිධත්වයන් ප්‍රියවීමට වගකියනු ලැබේ. ආද්‍රෝහයේ උල්පත ද එය වනු ඇත." එහෙත් ඔහු ඉදිරිපත් කරන වේ සාධුන්වය ලැබිය යුත්තේ ලෝකෝත්තර තත්වයක දී ය. එහෙයින් එය සාමාන්‍ය විනිසා විසින් ලබාගත හැක්කේ නොවෙයි. සාධුන්වය පිළිබඳ ඡායය විශේෂ ආගමික ප්‍රකාශනයකින් ලබා දෙනු ලබන්නේ හෙවත් වගකිවයුතු ශූරාවරුන් අත ඇති දිරස ප්‍රභාවය විනයකින් ලබාගත යුත්තකි. 18

බටහිර ආචාර ධර්මයේ පියා ලෙස හැඳින්වෙන ඇරිස්ටෝටල්, විනිසාගේ පරමාදර්ශය වශයෙන් ඉදිරිපත් කොට ඇත්තේ කුමක් ද යනු සලකා බැලිය යුතුය.

ඔහු විසින් රචිත NEPAPHYSICS හා De Anima යන ග්‍රන්ථ ද්වයෙන් මෙන්ම, ආචාර ධර්ම පදනම් කොට රචනා කරන ලද Nicomachean Ethics සහ MAGNA MORALIA යන ග්‍රන්ථ මගින් ද ඉදිරිපත් කරන පරමාදර්ශය නම් සාධුන්වය යි. 19 එහෙත් ඇරිස්ටෝටල් හෝ ජලේටෝ හෝ ප්‍රබන්ධ සොවිනසත් එකක් කොට නොගත්තේය. ප්‍රබන්ධ යන්නෙන් ඔවුන් දක්වන්නේ විනිසාගේ විශිෂ්ට වූ ලක්ෂණ වන විචාර බුද්ධියට අනුකූල වූ පැවැත්මයි. 20 ඔහු යහපත යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ සර්ව සම්පූර්ණ යහපත (ABSOLUTE GOOD) හෝ දෙවියන්ගේ යහපත හෝ පොව රාජ්‍යයේ වෙසෙන පුද්ගලයාගේ යහපතයි. මෙම උත්තම මනුෂ්‍ය යහපත වශයෙන් ඔහු හඳුන්වන්නේ ඔවුන්ගේ සැපත (HAPPINESS) යි. NICOMACHEAN ETHICS හිදී 'සෑම කලාවක් (CRAFT) සහ පරිභෝජන මෙන්ම සෑම ක්‍රියාවක් හා ව්‍යාපාරයක්ම

17. මුකුදර්ශනය. ඒ.ඩී.පී.කලන්සුරිය. අ.ඉ.ප.දෙ. ලෝකෝපදේ මුද්‍රා: 1971.
පරි: x. පි. 124
18. A Short history of Ethics-Reginald A Rogers-Macmillan
19. ibid p 77 and co ltd london 1952 p 55.
20. Encyclopaedia Britannica 1926 ed vol 2 p 512.
21. පී.කල විශ්ව කෝෂය 11 කොටස 423 පිට.